

Folkmord och illegal ockupation gör en akademisk bojkott nödvändig

Minoo Alinia, Uppsala universitet, *Alireza Behtoui*, Södertörns högskola
Anna Lundberg, Lunds universitet, *Jeffrey Mitchell*, Umeå universitet
Diana Mulinari, Lunds universitet, *Håkan Thörn*, Göteborgs universitet

Inledning: ISA:s avstängning av Israels sociologförbund

Den 29 juni 2025 beslöt styrelsen för International Sociological Association (ISA) om en tillfällig avstängning ("suspension") av medlemskapet för Israeli Sociological Society (ISS). Avstängningen, som föregicks av en serie initiativ och uppmaningar från ISA:s nationella medlemsorganisationer, hänvisar dels till ett tidigare beslut om att avbryta alla relationer med offentliga israeliska institutioner, dels till att ISS inte på ett tydligt sätt fördömt Israels handlingar i Gaza (ISA 2025a).

Av ISA:s 65 nationella sociologförbund har tre lämnat in en protest mot avstängningen, förutom Sverige Tyskland och Österrike. I de två sistnämnda länderna har parlamenten antagit resolutioner som förordat indragen offentlig finansiering av dem som deltar i bojkotter av Israel. I detta ljus framstår Sveriges sociologförbunds (SSF:s) position i denna fråga som internationellt unik.

Styrelsen för SSF lämnade in sin protest i form av ett brev till ISA:s styrelse den 27 oktober (SSF 2025). Brevet publicerades på SSF:s hemsida den 14 november. Styrelsen tog initiativ till denna protest utan någon som helst förankring hos, eller diskussion med, förbundets medlemmar.

Några veckor senare cirkulerade ett upprop som krävde att SSF skulle dra tillbaka sin protest. Den undertecknades av 107 yrkesverksamma inom svensk sociologi. Med anledning av uppropet höll SSF:s styrelse den 16 december ett extrainsatt möte, där det beslöts att inte dra tillbaka protesten mot avstängningen av ISS. Som ett resultat av uppropets kritik ändrades emellertid brevvets inledande mening (vilket vi ska återkomma till), varpå protestbrevet på nytt skickades till ISA:s styrelse.¹ Uppropets initiativtagare skickade då uppropet, med samtliga underskrifter, till ISA:s styrelse.

1 Den ursprungliga meningen lyder: "The Swedish Sociological Association recognizes the devastating consequences of the war in Gaza as well as the tragic terrorist attack on civilians in Israel on October 7, 2023." Den ändrades till: "The board of the Swedish Sociological Association recognizes the devastating consequences for Palestinian civilians of the war in Gaza, as well as the tragic terrorist attack on civilians in Israel on October 7, 2023." I det nya brevet korrigerade också styrelsen det felaktiga påståendet att ISS utesluts ur ISA, då det handlar om en tillfällig avstängning.

I den här artikeln ska vi utveckla och contextualisera kritiken i uppropet och även bemöta de argument som styrelseordförande Åsa Wettergren framförde i en text i *Sociologisk Forskning* (Wettergren 2025). Wettergren skriver i denna text att ISS nu "tar avstånd från kriget i Gaza" (ibid.: 442), men vi är eniga med ISA:s styrelse om att ISS' senaste uttalande om kriget i Gaza, som inte fördömer dokumenterade folkrättsbrott, är långt ifrån tillräckligt.² Vi menar också att det finns ytterligare skäl för att upprätthålla avstängningen: den riktar sig mot en organisation som är verksam vid israeliska universitet vilka spelar centrala roller i ockupation och krigföring. Därtill menar vi att SSF:s/Wettergrens motivering av protesten mot avstängningen av ISS inte bara är motsägelsefull utan också problematisk ur ett etiskt, professionellt och demokratiskt perspektiv.

Vi utvecklar vårt argument i fyra delar. För det första förklarar vi varför styrelsen motsäger sig själv när den i sitt brev hävdar att den är opolitisk. För det andra argumenterar vi varför vi anser att den akademiska bojkotten är nödvändig och varför den måste inbegripa ISS. För det tredje menar vi att styrelsens försök att inta en "neutral" ståndpunkt står i motsättning till den samhällsengagerade och kritiska sociologiska traditionen. Avslutningsvis hävdar vi att styrelsen för SSF inte bara har fel i sak, utan också att det sätt på vilket den genomförde sin protest mot ISA är problematiskt ur demokratisynpunkt.

Varför SSF:s styrelse inte är opolitisk

I sitt brev till ISA skriver SSF:s styrelse: "a scientific association is not primarily a political actor and should not be expected to issue condemnations in international conflicts" (SSF 2025). Detta är ett principiellt ställningstagande. Ändå lämnade styrelsen inte in någon protest när det ryska sociologförbundet suspenderades. Redan denna selektivitet visar att den påstådda "opartiskheten" inte är en neutral ståndpunkt, utan ett politiskt val.

I sin text i *Sociologisk Forskning* förklarar Åsa Wettergren att SSF:s styrelse diskuterat ett ställningstagande kring Gaza vid ett flertal tillfällen sedan oktober 2023 och att man valt att inte ge sig in i "en upphettad och starkt politiserad debatt" (Wettergren 2025: 442). Styrelsen motsäger emellertid sin "opolitiska hållning" redan i den inledande (reviderade) meningen i sitt brev till ISA, som illustrerar det absurda i uppfattningen att det går att förhålla sig neutral till situationen i Gaza: "The board of the Swedish So-

2 Formuleringen om Gaza i ISS:s svar på avstängningen innehåller knappast något avståndstagande från "kriget i Gaza", eller ens någon kritik av den israeliska regeringen: "We share the deep concern and anguish over the horrifying scale of destruction, death, and human suffering inflicted upon the people of Gaza by the Israeli government" (ISS 2025). Som ett offentligt uttalande måste ISS' text betraktas som väl övervägd. Därför är det signifikativt att den citerade meningen inte innehåller ord som "ta avstånd ifrån", "fördöma" eller "är kritiska till". Att säga att man "känner oro och ångest över den fruktansvärda skala på den förstörelse, död och det mänskliga lidande som den israeliska regeringen åsamkat folket i Gaza" är ju inte detsamma som att kritisera eller fördöma Israels handlingar i Gaza.

ciological Association recognizes the devastating consequences for Palestinian civilians of the war in Gaza, as well as the tragic terrorist attack on civilians in Israel on October 7, 2023" (SSF 2025). När styrelsen efter uppropets kritik reviderade denna mening lade man till "palestinska civila", en korrigering som förmodligen är avsedd att bättre svara mot den eftersträlvade "neutrala" positionen. Men det finns ingenting neutralt med detta språkbruk. Också i den reviderade meningen är det endast israeliska civila som är offer för en aktörs aktiva handling (en terroristattack), medan de tiotusentals dödade, sårade och lemlästade palestinerna sveps in i det passiva språkets dimridå; de framstår som "collateral damage" (sidoförluster) i ett (subjektlöst) "krig". Att tala om minst 70 000 dödade (varav minst 80 procent civila), 170 000 skadade, total förstörelse av materiell infrastruktur, inklusive sjukhus, skolor och kulturarv, samt utsvaltning av en hel befolkning som "de förödande konsekvenserna av kriget i Gaza" är inget annat än en förskönande omskrivning av vad som definierats som ett folkmord i en FN-rapport (Kontoret för FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter 2025) samt av en mängd experter på internationell rätt, folkmordsforskare och organisationer för mänskliga rättigheter.³ Amnesty International har i en nyligen publicerad rapport visat att folkmordet fortfarande pågår (Amnesty International 2025). Därtill presenterade Sydafrika redan i december 2023, i sin stämningsansökan mot Israel enligt folkmordskommissionen (ICJ 2023), övertygande bevisning för att Israel begår folkmord i Gaza.

Enligt FN:s folkmordskonvention från 1948, som Sverige ratificerade 1952, definieras folkmord som avsikten att helt eller delvis förinta en nationell, etnisk, religiös eller rasmässig grupp. I en rapport från juli 2024, "Anatomy of a Genocide", konstaterar Francesca Albanese att "there are reasonable grounds to believe that the threshold indicating the commission of the following acts of genocide against Palestinians in Gaza has been met" (Albanese 2024a: 25). Albanese identifierar i rapporten tre handlingar från Israels sida som motsvarar tre av de fem punkter som enligt konventionen utgör folkmordsbrott:

- att döda medlemmar av gruppen;
- att tillfoga medlemmar av gruppen svår kroppslig eller själslig skada;
- att uppsåtligt påtvinga gruppen levnadsvillkor som är avsedda att medföra dess fysiska undergång helt eller delvis.

I en av rapportens viktigaste slutsatser visar Albanese dessutom hur Israels militära ledning systematiskt förvrängt krigets lagar (*jus in bello*) och undergrävt deras skyddande funktioner i ett försök att legitimera folkmordshandlingar mot det palestinska folket. Albanese slår även fast att våldet inte kan förstås som isolerade militära operationer,

3 86 procent av de medlemmar i Association of Genocide Scholars som deltog i en omröstning ansåg att Israel begår folkmord (Tondo 2025). Till de etablerade förintelseforskare som uttalat sig offentligt om detta hör exempelvis den israeliske historikern Amos Goldberg och de judisk-amerikanska historikerna Omer Bartov och Raz Segal (som kallat Israels handlingar för "ett skolboksexempel på folkmord" (Segal 2023).

utan som del av en strukturell, statligt organiserad och långsiktig politik med syfte att tvinga palestinierna att lämna sina hem.

I en senare rapport av Albanese från oktober 2025 (Albanese 2025), som ännu inte antagits officiellt av FN:s generalförsamling, visar hon att det pågående folkmordet i Gaza är ett kollektivt brott som upprätthålls genom medverkan av inflytelserika stater som har möjliggjort långvariga systematiska brott mot internationell rätt från Israels sida. Genom att bidra till en avhumanisering av palestinier och ge direkt stöd till Israel i form av materiell hjälp, diplomatiskt skydd och i vissa fall aktivt deltagande, har tredjeländer bidragit till folkmordet.⁴

Internationella domstolen i Haag (ICJ) har ännu inte tagit ställning till om Israel begår folkmord i Gaza, men redan den 26 januari 2024 fattade domstolen beslut om vissa provisoriska åtgärder som innebär att *inte bara Israel, utan också alla stater som undertecknat folkmordskonventionen, måste verka för att förhindra brott mot konventionen* (SÖ 1952:64, artikel 1; ICJ 2024). I september samma år uttalade FN:s experter med ovanligt starka ord vilka konsekvenser ett passivt förhållningssätt kan medföra: "Failure to act now jeopardises the entire edifice of international law and rule of law in world affairs" (OHCHR 2024b).

Oavsett om Israels agerande i Gaza bedöms som folkmord i någon juridisk instans i framtiden har vi alltså en situation som kräver att vi agerar. Att förhålla sig passiv inför de pågående övergreppen innebär i sig ett ställningstagande. Inget land ska tillåtas begå grova brott mot internationell rätt, och inget land kan rättfärdiga systematiskt dödande av civila med hänvisning till självförsvar. Den internationella dokumentationen pekar samstämmigt på att detta sker i Palestina. Flera oberoende källor, inklusive FN-organ, har sedan 2024 fastslagit att Israel brutit mot krigets lagar och internationell rätt – inte enbart i Gaza, utan även på Västbanken. I en rapport från en oberoende internationell undersökningskommission för de ockuperade palestinska områdena, inklusive Östra Jerusalem och Israel, tillsatt 2021 av FN:s råd för mänskliga rättigheter (UNHRC 2024) och publicerad i juni 2024 (FN:s generalförsamling 2024), konstateras att både Israel och Hamas begått krigsbrott samt att Israels handlingar också utgör brott mot mänskligheten (se s. 73 och s. 80). Vidare förklarade ICJ den 19 juli 2024 att Israels ockupation av palestinska territorier strider mot internationell rätt. Fyra månader senare utfärdade Internationella brottmålsdomstolen (ICC) en häktningsorder mot Israels premiärminister Benjamin Netanyahu och tidigare försvarsministern Yoav Gallant för svält som krigshandling och brott mot mänskligheten (det senare ett brott som också de sedermera dödade Hamasledarna Ismail Haniyeh, Yahya Sinwar och Mohammed Deif efterlystes för, se FN 2024).

Som ett led i den systematiska dokumentationen av Israels krigsbrott har FN också använt begreppet *scholasticide*, som betecknar avsiktlig förstörelse av ett folks akademiska och utbildningsmässiga infrastruktur (OHCHR 2024a).⁵ Enligt det palestinska

4 Se även Albaneses rapport från oktober 2024, "Genocide as colonial erasure" (Albanese 2024b).

5 Begreppet *scholasticide* myntades av statsvetaren Karma Nabulsi (Scholars Against the War on Palestine 2024).

utbildningsministeriet har omkring 20 000 studenter och 1 000 lärare dödade, och samtliga universitet har förstörts (Wafa 2025). Att SSF:s styrelse/ordföranden inte ens nämner något av detta underminerar onekligen trovärdigheten i det stolta försvaret för akademisk frihet i brevet till ISA: "The role of a sociological association is to safeguard conditions for independent, critical, and empirically grounded sociological research" (SSF 2025).

För att sammanfatta vår kritik av hur Sveriges sociologförbunds styrelse/ordförande valt att formulera sig om situationen i Gaza: att aktivt avstå från att kritisera krigsbrott och folkmord eller från att över huvud taget namnge den stat som begår dessa handlingar är liktydigt med ett tyst accepterande.

Varför den akademiska bojkotten är nödvändig

Styrelsens viktigaste argument mot ISA:s avstängning av ISS i brevet till ISA är att den "isolerar kollegor som arbetar under svåra omständigheter" (SSF 2025). I sin artikel i *Sociologisk Forskning* tillägger Åsa Wettergren att "många av våra israeliska kolleger sedan länge är engagerade fredsaktivister och aktiva i de pågående protesterna mot regeringen". Hon skriver också: "Att sociologer stödjer varandra internationellt i sin forskning är avgörande för att värna demokratin och den öppna debatten" (Wettergren 2025: 442).

Detta argument bygger dock på en missvisande beskrivning av vad den akademiska bojkotten faktiskt innebär. Avstängningen gäller ISS som organisation och dess institutionella relationer, inte enskilda israeliska sociologer. ISA har tvärtom på sin hemsida länkat till ett protestbrev undertecknat av 200 israeliska sociologer och antropologer i vilket Israels massmord på civila i Gaza och den etniska rensningen på Västbanken fördöms i skarpa ordalag (ISA 2025b). ISS har dessutom i ett offentligt brev själv bekräftat att det råder oenighet inom organisationen om avstängningen, då det finns israeliska sociologer som anser att den är legitim (ISS 2025).⁶ Sammantaget innebär detta att SSF:s styrelse, paradoxalt nog i demokratins och den öppna debattens namn, tar ställning *mot* just de israeliska sociologer som stödjer avstängningen av ISS och vågat rikta långtgående kritik både mot Netanyahus auktoritära israeliska regering och mot den israeliska statens bosättarkolonialism. Vi vill också understryka att styrelsen därtill har tagit ställning mot det palestinska sociologförbundet (Palestinian Sociological and Anthropological Association), som hör till dem som stödjer avstängningen och som inte nämns i styrelsens/ordförandens texter.

SSF:s styrelse/ordförande bortser emellertid inte bara från att den akademiska bojkotten endast gäller organisationer och institutioner, utan också från att de israeliska

6 ISS skriver: "Nevertheless, within our community, there is a diversity of views on the ISA's decision and the broader question of academic suspension" (ISS 2025). Det är också värt att notera att ISS i brevet inte beklagar själva avstängningen utan de omständigheter som förorsakat den: "The Israeli Sociological Society (ISS) regrets the reality that has led to the International Sociological Association's decision to suspend our collective membership" (ibid.).

universitet där ISS aktivt verkar är djupt involverade i ockupationen och folkmordet. Här är lärdomarna från bojkotten mot apartheidregimens Sydafrika avgörande. Den internationella bojkott som initierades av den sydafrikanska motståndsrörelsen 1958 och kulminerade under 1980-talet blev, som forskningen visar (Thörn 2010), en viktig del av den samlade internationella press som bidrog till regimen fall. I efterhand framstår kraven på bojkott mot Sydafrika som närmast självklara. Men under apartheididåren möttes de av samma typ av kritik som i dag riktas mot dem som hör samman BDS-rörelsens uppmaning till bojkott av Israel: man varnade för risken för att ”isolera” akademiker, att skada den akademiska friheten och att försämra möjligheterna till dialog. Förespråkare av den akademiska bojkotten svarade med att visa hur centrala de sydafrikanska universiteten var för att upprätthålla apartheidssystemet (se t. ex. Festenstein, Sachs, Hepple & Hall 1987: 570).

På motsvarande sätt har den judisk-israeliska forskaren Maya Wind i sin bok *Towers of Ivory and Steel* (2024) pekat på hur djupt involverade de israeliska universiteten är i ockupationen av palestinska territorier, den etniska rensningen, krigföringen och upprätthållandet av det apartheidsystem som också präglar universitetslivet, där palestinska forskare (i likhet med många regimkritiska judisk-israeliska forskare) knappast åtnjuter den akademiska frihet som bojkottkritikerna åberopar. Wind pekar också på hur israeliska universitet gärna framhåller förekomsten av palestinska studenter som ett bevis på tolerans och mångfald, samtidigt som just dessa studenter löpande utsätts för trakasserier, övervakning och repressalier.

Ett konkret exempel på hur både akademisk frihet och yttrandefriheten inskränks vid israeliska universitet är Hebrew-universitetets behandling av den regimkritiska kriminologen Nadera Shalhoub-Kevorkian. Hon avstängdes med motiveringen att man ville skapa ”en trygg miljö på campus” (Wassap 2025; Odeh 2024). När hon våren 2024 greps efter att ha medverkat i podden Makdisi Street, där hon berättade om sin forskning, fick hon heller inget stöd av sitt universitet. Sedermera ledde detta till att hon sade hon upp sig (Bweerat 2024). Så ser den ”akademiska frihet” ut som SSF:s styrelse implicit ber sociologer att värna genom att motsätta sig avstängningen av ISS.

Lika illustrativa är de många dokumenterade samarbetena mellan israeliska universitet och landets militär- och vapenindustri. Vid Tel Avivs universitet finns Institute for National Security Studies, som bland annat har förespråkade blockering av humanitär hjälp till den palestinska befolkningen som en militär strategi, en form av kollektiv bestraffning och ett krigsbrott som utförts i Gaza (Wassap 2025; Riemer 2023). Technion i Haifa har, i nära samverkan med vapenföretaget Elbit Systems, bland annat utvecklat en fjärrstyrd bulldozer som använts för att riva palestinska hus på ockuperad mark samt det akustiska vapnet ”The Scream”, som skapar ett ljud som på 100 meters avstånd är outhärdligt och kan orsaka hjärtattack, och som använts mot fredliga protester (Loewenstein 2023; Weizman 2017; Wassap 2025).

Universitetet i Haifa driver tre militärhögskolor vilkas utbildning enligt universitetets egen beskrivning utgör ryggraden i den israeliska försvarsmaktens elitutbildningsprogram och håller dessutom kurser på militärbasen Glilot (Heights 2018; WASSAP 2025). I samarbete med den israeliska militären har samma universitet bidragit till att utveckla

den så kallade Dahiyadoktrinen (Khalidi 2014), som uttryckligen förespråkar attacker på civila och civil infrastruktur med ”oproportionerlig kraft”, också detta ett krigsbrott som vi har sett prov på i Gaza. Ariel University ligger på ockuperad mark och har ett nära samarbete med Elbit. Hebrew University i östra Jerusalem är delvis uppfört på mark som exproprierats från den palestinska byn Isaawiyehs; universitetets expansion innebar att omkring 90 procent av byn togs i anspråk (Wind 2024).

Mot denna bakgrund menar vi att det finns fler skäl till att suspenderingen är nödvändig utöver ISS:s ovilja att entydigt fördöma Israels handlingar i Gaza:

- Trots försäkringar om motsatsen bojkottar ISS inte universitet på ockuperad mark. Exempelvis är Ariel University listat på ISS:s hemsida.
- ISS fortsätter att arrangera möten och konferenser vid universitet och forskningsinstitut som genom sitt samarbete med Israels försvarsmakt aktivt medverkar till den illegala ockupationen och de brott mot internationell rätt som begås mot den palestinska befolkningen.

Att mot denna bakgrund motsätta sig avstängningen av ISS i namn av ”akademisk frihet” och ”internationellt stöd till kollegor” innebär i praktiken att legitimera och normalisera universitet som centrala aktörer i ett systematiskt våld. Det är svårt att se hur detta kan förenas med vare sig sociologins professionella etik eller den demokratiska och kritiska samhällsroll som SSF:s styrelse påstår sig värna.

Varför vi behöver en engagerad global sociologi

I sitt protestbrev till ISA skriver SSF:s styrelse att ”sociologin som disciplin spelar en viktig roll för att främja samhällets självreflektion genom att analysera maktrelationer, ojämlikhet, uteslutning, inkludering, integration och social förändring” (SSF 2025). Vi saknar några ord i denna framställning, såsom ”kritik”, ”samhällsdebatt” och ”engagemang”. Sociologin föddes (liksom övriga samhällsvetenskaper) med ett janusansikte som fortfarande gör sig påmint, kanske även i denna debatt. Å ena sidan var dess perspektiv på världen djupt inbäddat i den europeiska kolonialismen. Å andra sidan analyserade den på ”hemmaplan” (i sina nationella kontexter) en rad destruktiva konsekvenser av industrikapitalismens genombrott. I dessa analyser utvecklade de tidiga sociologerna teorier med ambitionen att genomlysna samhället med kritisk blick, och de genomförde empirisk forskning i anslutning till djupt värdeladdade problemställningar. Med hänvisning till denna forskning deltog de aktivt och engagerat i de debatter och sociala konflikter som präglade deras samtid (det gällde inte minst liberalt och konservativt sinnade sociologer som Émile Durkheim och Max Weber). Med få undantag har sociologer som satt avtryck i vår disciplin under de senaste 150 åren inte bara analyserat utan också kritiserat, debatterat och engagerat sig i bekämpning av exploatering, alienation, könsförtryck, rasism, miljöförstöring, kolonialism och militär upprustning, alltid med utgångspunkt i teoretiskt genomsyrad forskning om dessa förhållanden. Den kritiska samhällsvetenskapens etos har aldrig varit neutralt inför förtryck.

Mot denna bakgrund framstår SSF:s ambition att, som Wettergren skriver, undvika att ge sig in "i en upphettad politisk debatt" inte bara som själv motsägande, utan också som epistemologiskt naiv. Idén att sociologen bör inta en neutral ståndpunkt – en "gudsblick" utanför samhällets konflikter – har länge varit föremål för kritik inom ämnet. Sociologer är ofrånkomligen inskrivna i sin historiska kontext. Att avstå från att sätta ord på och analysera pågående massövergrepp är i sig ett normativt ställningstagande.

Om den tidiga sociologin oftast närmade sig samhällsdebatten med ett nationellt fokus är dagens sociologiska engagemang med nödvändighet globalt. Initiativet Global Sociologists for Palestine (<https://www.gs4p.org/>), liksom den omfattande debatt inom ISA som ledde fram till avstängningen av ISS, illustrerar vad man med den tidigare ISA-ordföranden Michael Burawoy skulle kunna kalla för en global "public sociology" (Burawoy 2021) som rör sig bortom det koloniala arvet. Den står i bjärt kontrast mot det så kallade "neutrala" förhållningssätt till samtidens konflikter som SSF:s styrelse/ordförande förespråkar. Vi lever i en mörk tid då politiska makthavare samlat angriper *både* de vetenskaper som likt klimatvetenskapen och den kritiska samhällsvetenskapen identifierar de strukturella orsakerna till de kriser, konflikter och ojämlika maktförhållanden som präglar samtiden *och* de globala institutioner som under efterkrigstiden skapats för att övervaka, rapportera om och motarbeta kolonialism, illegala ockupationer, folkmord, krigsbrott, brott mot mänskligheten och miljöförstöring.

I detta läge krävs ett engagerat försvar för både den kritiska samhällsvetenskapens integritet och den systematiska och vederhäftiga kunskapsproduktion som globala institutioner såsom FN står för. Vi har svårt att tro att SSF:s styrelse anser att klimatforskare bör avstå från att ta ställning för Parisavtalet, trots den tydliga politiseringen i klimatfrågan. Likväl förespråkar man ett "neutralt" förhållningssätt till den situation i Gaza som dokumenterats i ett stort antal rapporter och utredningar av internationella organ, där det lagts fram bevis för att Israel utför handlingar som uppfyller kriterierna för folkmord enligt folkmordskonventionen.

Om SSF:s styrelse framhårdar i att vilja framstå som "opolitisk" är den likväl bunden att följa de etiska principer som ligger till grund för både universitetet som institution och för sociologin som profession. Den akademiska friheten bygger på de mänskliga rättigheter som ger forskare möjlighet att verka fritt. Att upprätthålla relationer och samarbeten med organisationer som samverkar med en ockupationsmakt vilken urskillningslöst bombar civila, förstör skolor och universitet och angriper forskare och studenter utgör ett flagrant brott mot de principer som sociologin och universiteten som institution vilar på.

Varför SSF:s styrelse står på fel sida av historien

SSF:s styrelse tog initiativ till sin protest utan någon som helst förankring hos eller diskussion med förbundets medlemmar. Det är förstås möjligt att hävda att den som demokratiskt vald styrelse hade mandat att göra detta. Men styrelsens förtroendeuppdrag torde också innebära en förmåga att avläsa vilka strömningar som rör sig inom

svensk sociologi. Att ta kontroversiell politisk ställning i en av de frågor som präglar vår samtid och engagerar många svenska sociologer (130 av dem hade undertecknat Uppsaladeklarationen när styrelsen lämnade in sin protest, <https://uppsaladeclaration.se/>) vittnar i bästa fall om tondövhet och i värsta fall om bristande respekt för förbundets medlemmar. Denna bild bekräftades när styrelsen, ställd inför ett upprop som på relativt kort tid (två veckor) fått mer än hundra underskrifter, valde att inte dra tillbaka sitt protestbrev i avvaktan på en medlemsomröstning. Vi uppmanar nu styrelsen att på årsstämman ge utrymme för en debatt som låter alla synpunkter ventileras innan själva omröstningen sker.

Den 25 oktober 2023 skrev Omar El Akkad en tweet om situationen i Gaza som också gav titeln till en bok (Akkad 2025): "One day, when it's safe, when there's no personal downside to calling a thing what it is, when it's too late to hold anyone accountable, everyone will have always been against this." För att parafrasera detta skulle man kunna säga att en dag kommer alla att ha varit för en total bojkott i protest mot Israels bosättarkolonialism, etniska rensning och folkmord, precis som i fråga om apartheidregimens Sydafrika. I detta ljus ser det onekligen ut som om styrelsen för Sveriges sociologförbund har ställt sig på fel sida av historien.⁷

7 Författarna vill tacka Anton Törnberg och Catharina Thörn för noggrann läsning och konstruktiva förslag på förbättringar av texten.

Referenser

- Akkad, O. E. (2025) *One day, everyone will have always been against this*. New York: Alfred A. Knopf.
- Albanese, F. (2024a) "Anatomy of a genocide. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967", <https://docs.un.org/en/A/HRC/55/73>.
- Albanese, F. (2024b) "Genocide as colonial erasure. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967", <https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/a79384-report-special-rapporteur-situation-human-rights-palestinian>.
- Albanese, F. (2025) "Gaza Genocide: a collective crime. Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967", <https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/a80492-gaza-genocide-collective-crime-report-special-rapporteur-situation>.
- Amnesty International (2025) "Israel/OPT: Post-ceasefire: Israel's genocide in the occupied Gaza strip continues", <https://www.amnesty.org/en/documents/mde15/0527/2025/en/>.
- Burawoy, M. (2021) *Public sociology*. Cambridge: Polity Press.
- Festenstein, H., J. Sachs, B. Hepple & S. Shall (1987) "Boycott of South Africa", *Nature* 328: 570.
- FN (2024) "ICC issues arrest warrants for Netanyahu, Gallant and Hamas commander", <https://news.un.org/en/story/2024/11/1157286>.
- FN:s generalförsamling (2024) "Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel", A/HRC/56/26.
- Heights (2018) "University of Haifa to lead Israel's military colleges". Heights: University of Haifa Magazine, <https://magazine.haifa.ac.il/index.php/winter-2018/113-university-of-haifa-to-leadisrael4>.
- ICJ (2023) "Application of the Convention on the Prevention and Punishment of the Crime of Genocide in the Gaza Strip (South Africa v. Israel)", <https://www.icj-cij.org/case/192>.
- ICJ (2024), "Summary of the Order of 26 January 2024", <https://www.icj-cij.org/node/203454?>.
- ISA (2025a) "ISA Executive Committee Decision on the Israeli Sociological Society", <https://www.isa-sociology.org/en/about-isa/isa-human-rights-committee/ec-decision-israeli-sociological-society>.
- ISA (2025b) "Presidential Letter, August 2025", <https://www.isa-sociology.org/en/about-isa/executive-committee/presidential-corner-23/lfp-presidential-letter-august-2025>.
- ISS (2025) "Response by the Israeli Sociological Society (ISS) to the International Sociological Association's decision to suspend our collective membership", <https://www.sisp.it/wp-content/uploads/Response-by-the-Israeli-Sociological-Society-2.pdf>.
- Khalidi, R. (2014) "From the Editor: The Dahiya doctrine, proportionality, and war crimes", *Journal of Palestine Studies* 44(1): 5-13.

- Loewenstein, A. (2023). *The Palestinian laboratory: How Israel exports the technology of occupation around the world*. London: Verso.
- Odeh, S. (2024) "The orchestrated persecution of Nadera Shalhoub Kevorkian", +972 Magazine den 30 april, <https://www.972mag.com/nadera-shalhoub-kevorkian-israeli-academia>.
- OHCHR (2024a) "UN experts deeply concerned over 'scholasticide' in Gaza", https://www.un.org/unispal/document/un-experts-deeply-concerned-over-scholasticide-in-gaza-ohchr-press-release/?utm_source=chatgpt.com
- OHCHR (2024b) "UN experts warn international order on a knife's edge, urge States to comply with ICJ Advisory Opinion", <https://www.ohchr.org/en/statements-and-speeches/2024/09/un-experts-warn-international-order-knifes-edge-urge-states-comply>.
- OHCHR (2025) "A/80/492: 'Gaza Genocide: a collective crime' – Report of the Special Rapporteur on the situation of human rights in the Palestinian territories occupied since 1967", <https://www.ohchr.org/en/documents/country-reports/a80492-gaza-genocide-collective-crime-report-special-rapporteur-situation>.
- Riemer, N. (2023) *Boycott theory and the struggle for Palestine: Universities, intellectualism and liberation*. London: Rowman & Littlefield.
- Scholars Against the War on Palestine (2024) *Tool kit: International actions against Scholasticide*. <https://www.scholarsagainstawar.org/>.
- Segal, R. (2023) "Israel begår folkmord i Gaza", *Konkret* den 21 november.
- SSF (2025), "Brev från Sociologförbundet till ISA", <https://www.sverigessociologforbund.se/nyheter/2025/11/14/brev-frn-sociologfrbundets-styrelse-till-isa>.
- SÖ (1952:64) "Konvention om förebyggande och bestraffning av brottet folkmord (genocide)".
- Thörn, H. (2010) *Antipartheidrörelsen och framväxten av det globala civilsamhället*. Stockholm: Atlas.
- Tondo, L. (2025) "Israel committing genocide in Gaza, world's top scholars on the crime say", *The Guardian* den 1 september.
- UNHRC (2024) "The Independent International Commission of Inquiry on the Occupied Palestinian Territory, including East Jerusalem, and Israel", https://www.ohchr.org/en/hr-bodies/hrc/co-israel/index?utm_source=chatgpt.com.
- Wafa (2025), "Education ministry says 20,080 students killed since start of Israeli aggression on Palestine since Oct. 7", Wafa den 28 oktober, <https://english.wafa.ps/Pages/Details/163818>.
- Wassap (2025) "Boycott, Divestment and Sanctions Report for Swedish Universities: Academic Boycott as an Act of Justice for Palestine", <https://www.wassap.se>.
- Weizman, E. (2017) *The least of all possible evils. A short history of humanitarian violence*. London: Verso.
- Wettergren, Å. (2025) "Ordföranden har ordet", *Sociologisk Forskning* 4: 441–442.
- Wind, M. (2024). *Towers of Ivory and Steel: How Israeli universities deny Palestinian freedom*. London: Verso.